
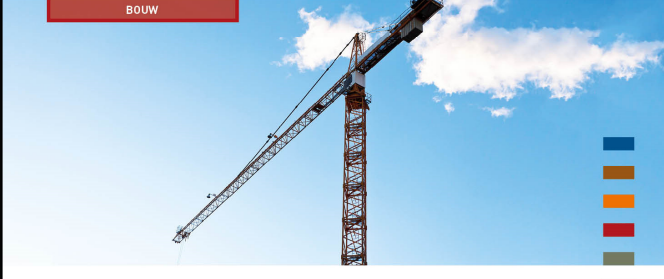

HERBESTEMMEN BIEDT KANSEN

26 mei 2021

BOUW

WELKOM!

- Toelichting op de problematiek rond herbestemming
- Herbestemmingsmogelijkheden
- Proces tot herbestemming

HOEVEEL LEEGSTAANDE BEBOUWING IS ER?

Uit het rapport Landelijk Gebied en leegstand van de WUR uit 2016:

Totale oppervlakte aan agrarische bebouwing in Nederland: 122 miljoen m² (peiljaar 2012)

Ruim 50% daarvan staat in Noord-Brabant, Gelderland en Overijssel.

Tussen 2000-2012 zijn 22.000 bedrijven gestopt, daarmee kwam in totaal 21 miljoen m² agrarische bebouwing vrij, met gemiddeld 820 m² woon- en bedrijfsgebouwen per locatie.

Tot 2030 zullen naar verwachting ongeveer 24.000 agrarische bedrijven stoppen. Daarmee komt nog eens 40 miljoen m² agrarische bebouwing vrij. Het gaat dan om gemiddeld 1.650 m² per locatie aan woon- en bedrijfsgebouwen.

De verwachting is dat momenteel (nb: 2016) circa 11 miljoen m² aan agrarische bedrijfsgebouwen leegstaat of beperkt in gebruik is en dus geen toekomstbestendige functie heeft. Tot aan 2030 is de prognose dat daarbovenop nog eens 16 miljoen m² leeg komt te staan.

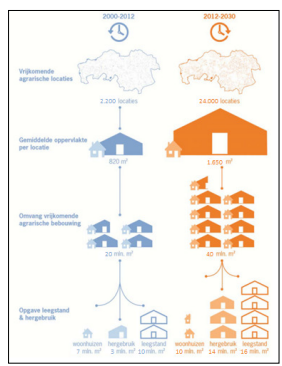
Deze cijfers zijn dus van vóór de stikstofcrisis en van vóór de aankondiging van de saneringsregeling varkenshouderij en opkoopregeling piekbelasters. Ongetwijfeld heeft dit ook nog impact op het aantal agrarische bedrijven dat stopt of gaat stoppen.

HOEVEEL LEEGSTAANDE AGRARISCHE BEBOUWING IS ER?

WELKE PROBLEMATIEK ONTSTAAT ER?

Verwaarlozing erven en verloedering van het landschap
(Karakteristieke) bebouwing raakt in verval

Sociaal en financieel leed
Overcapaciteit werkt prijsdrukkend, ondernemer houdt restschuld bij staking, met name bij intensieve veehouderij

Afname vitaliteit plattelandseconomie
Werkgelegenheid neemt af

Risico's volksgezondheid en veiligheid
Verweerde asbesthoudende daken

Criminele of andere ongewenste vormen van hergebruik
Druglabs, wietkwekerijen etc.

WELKE OPLOSSINGEN ZIJN ER?

Herbestemming kan geen oplossing bieden voor alle leegkomende m², sloop is onvermijdelijk.

Sloop moet een serieuze en financieel aantrekkelijke optie zijn voor de eigenaar. Deze wil of kan de sloop vaak niet zelf financieren. Verhandelbare sloop- en bouwrechten zoals Ruimte voor Ruimte (Brabant), Rood-voor-Rood (Overijssel en Gelderland), sloopbanken en stalderingsregeling zijn hiervoor middelen.

Als herbestemming mogelijk is, dan is het lastig om de businesscase sluitend te krijgen, dus om voldoende inkomen voor de ondernemer te genereren.

Waar krijgt de ondernemer mee te maken:

Proces: ondernemerskeuzes, gemeentelijke en provinciale wet- en regelgeving, omgevingsdialoog, kostenaspect. Vaak langdurige processen met veel onzekerheden en kosten voor de ondernemer.

Kosten: kosten voor adviezen, legeskosten, (tijdelijk) wegvallen van inkomen, fiscale gevolgen, sloop- of bouwkosten, terreininrichting, enz.

WELKE SCENARIO'S ZIJN ER?

(Gedeeltelijke) herbestemming bedrijfsgebouwen

*Sloop, herinrichting of nieuwbouw van bedrijfsgebouwen.
Afhankelijk van beoogd gebruik: woning omzetten naar burger-/plattelandswoning.*

Voorbeelden:
Deels stallen slopen, deels ombouwen naar groepsaccommodatie/zorgboerderij.
Herinrichten van stallen voor statische opslag.
Stallen slopen, achterhuis ombouwen naar 2^e woning.

Herbestemming naar woonlocatie

Sloop van alle bedrijfsgebouwen, omzetting bedrijfswoning naar burger-/plattelandswoning, eventueel met ontwikkeling bouw kavels/woningbouw.

Voorbeelden:
Slopen stallen, bedrijfswoning bestemmen als burger-/plattelandswoning.
Slopen stallen, op vrijgekomen plek RvR-kavels realiseren.

En dan uiteraard nog veel denkbare combinaties van bovenstaande scenario's!

HERBESTEMMING NAAR NIET-AGRARISCHE BEDRIJFVIGHEID

Opties:

Agrarische bedrijfslocatie herbestemmen naar agrarisch technisch hulpbedrijf of agrarisch verwant bedrijf.

Dit betreffen onder andere loonwerkbedrijven, KI stations, mesttransport- en handelsbedrijven, hondenfokkerij.

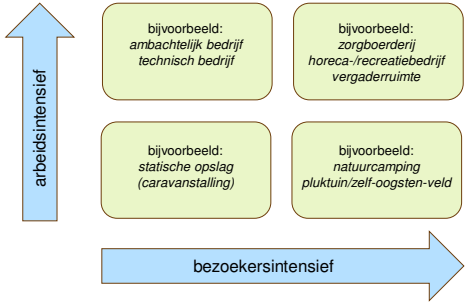
Agrarische bedrijfslocatie herbestemmen naar niet-agrarische bedrijvigheid

Dit omvat alle activiteiten die niet agrarisch zijn en geen agrarisch technisch hulpbedrijf en agrarisch verwant bedrijf. Zorg, recreatie, statische opslag, bedrijfsverzamelgebouwen, paardenpension, etc. Grote verschillen in beleid tussen gemeenten. Sloop van overtollige bedrijfsgebouwen is altijd een voorwaarde.

OPLOSSINGSRICHTINGEN BIJ HERBESTEMMING GEBOUWEN

Mogelijke bedrijfstypen:

bijvoorbeld: ambachtelijk bedrijf
 technisch bedrijf

bijvoorbeld: zorgboerderij
 horeca-/recreatiebedrijf
 vergaderruimte

bijvoorbeld: statische opslag
 (caravanstalling)

bijvoorbeld: natuurcamping
 pluktuin/zelf-oogsten-veld

arbeidsintensief

bezoekersintensief

HERBESTEMMING NAAR WOONLOCATIE

Opties:

Bedrijfswoning herbestemmen naar burger- of plattelandswoning, al dan niet met splitsing in cultuurhistorisch waardevolle bebouwing
Relatief eenvoudig traject, kosten zijn overzichtelijk, proces ook.

Realisatie bouwkvavels Ruimte voor Ruimte.
Locatie moet voldoen aan alle voorwaarden, gemeenten hanteren verschillende beleidskaders, planologische procedure doorlopen, rechten + vergunningen inleveren.

Realisatie woningbouw door een ontwikkelende partij.
Verkoop grond/locatie, risico naar koper. =

Landgoedontwikkeling
Geen NSW, maar rood-voor-groen. Landgoed moet voor een deel opengesteld worden. In ruil voor natuurontwikkeling mogen er woontypes ontwikkeld worden in karakteristieke vorm.

KANSRIJKHEID HERBESTEMMING

- Ondernemerswensen en –capaciteiten
- Ligging van de locatie
- Beleidsruimte voor functieverandering
- Milieuruimte
- Maatschappelijk draagvlak
- Meervoudig ruimtegebruik

ROUTE NAAR HERBESTEMMING

- Voorbereiding
- Informeel vooroverleg met gemeente
- Indienen principeverzoek
- Uitwerking van het plan
- Procedure herbestemming

VOORBEREIDING

Digitaal raadplegen van diverse bronnen:

- www.ruimtelijkeplannen.nl

...maar ook...

- <https://kadastralekaart.com/>
- <https://bagviewer.kadaster.nl/>
- etc....

De beleidsstukken van de gemeentes zijn allen in te zien via ruimtelijkeplannen of via de gemeentelijke websites. Op grond daarvan kan al een inschatting gemaakt worden van de haalbaarheid van de plannen.

PRAATPLAAT

- Krijg duidelijk voor ogen waar de ondernemer naar toe wil en onderzoek wat bij hem/haar als persoon past. Dus niet "doe maar een caravanstalling", maar "de agrarische functie van het bedrijf omzetten naar een caravanstelling omdat ....",
- Vervolgens het initiatief uitwerken in een praatplaat.

INFORMEEL VOOROVERLEG

- Ga actief met de gemeente in gesprek. Presenteer een globaal plan op basis waarvan de gemeente gaat meedenken in kansen en mogelijkheden. Bespreek 'waarom', 'wat' en 'haalbaarheid'. Door samen invulling aan het plan te geven, ontstaat een gedragen en doordacht plan.
- Zijn 'waarom' en 'wat' voor beide partijen duidelijk en het plan lijkt haalbaar, ga dan samen verder over 'hoe' de transitie vorm kan krijgen.
- Opstarten van het formele traject van principeverzoek naar omgevingsvergunning en/of bestemmingsplan is de afronding.

PRINCIPEVERZOEK

- Eerste formele stap
- Geen fatale termijn voor behandeling
- Legeskosten
- "Het college is in principe bereid om medewerking te verlenen aan..."

PROCEDURE HERBESTEMMING

- Wijzigingsplan => bevoegdheid college van B&W
- Bestemmingsplan => bevoegdheid bij gemeenteraad
- Omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan => bevoegdheid bij college van B&W, VVGB door gemeenteraad

UITWERKEN PLAN

Groot aantal thema's:

- Landschappelijke inpassing
- Beleid
- Milieu: Milieuzonering, Geur, Geluid, Luchtkwaliteit, Volksgezondheid, Externe veiligheid, Bodem, Voortoets MER
- Ecologie: Gebiedsbescherming, soortenbescherming, NNB, WAV, houtopstanden
- Archeologie en cultuurhistorie
- Verkeer en parkeren
- Water

KOSTEN HERBESTEMMING

- Anterieure overeenkomst
- Planschade
- Landschapsinvesteringsregeling
- Legeskosten
- Extra bijdragen
- Advieskosten

WAT NIET VERGETEN MOET WORDEN!

- Milieuvergunning / NBWvergunning
  - *Stikstofrechten zijn verhandelbaar. Deze kunnen verkocht worden voor externe saldering zolang de vergunning nog aanwezig is en de dierverblijven nog aanwezig zijn.*
- Bedrijfseconomisch perspectief en fiscaliteiten
- Herwaardering van de locatie

CASUS: RVR ONTWIKKELING

DLV
ADVIES
& RESULTAAT

DLV

CASUS: RECREATIEONTWIKKELING

DLV
ADVIES
& RESULTAAT

DLV

CASUS: KLEINSCHALIGE GEBIEDSONTWIKKELING

DLV
ADVIES
& RESULTAAT

DLV

VRAGEN ?

DLV
ADVIES
& RESULTAAT

DLV